

מועד ניסן תשפ"א

בס"ד

בחינה בהלכות איסור והיתר

ה' ניסן תשפ"א

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - יישום - 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. כלי שנאסר מחמת מליח כרותח.

- א. מלח בשר בקערה שאינה מנוקבת וברצונו להשתמש בה בצונן, האם צריכה הדחה? או קינוח? או שטעונה הגעלה? כתוב ג' שיטות בראשונים במקרה הנ"ל וסברתו של כל אחד מהם. וכיצד נפסק להלכה בשו"ע?
- ב. מה הדין בקערה הנ"ל אם הניח מרק רותח בתוכה? והאם יש הבדל אם הקערה הנ"ל חמה או צוננת? פרט!

2. דין לב וכבד.

- א. לב שנצלה או נמלח ללא קריעה, מה דינו? מהם הטעמים לזה? ומהי הנפק"מ ביניהם?
- ב. מה דינו של לב שבשלו ללא קריעה, והיה שישים כנגדו?
- ג. מה דינו של כבד שנתבשל לבדו בקדירה? ומה הדין אם נכבש במים מעת לעת?

3. דבר חריף

- א. האם אומרים נ"ט בר נ"ט בדבר חריף?, פרט את מחלוקת הראשונים וכיצד נפסק להלכה בשו"ע וברמ"א?
- ב. האם אומרים נותן טעם לפגם בדבר חריף?, מהי הסתירה בשו"ע בדין זה?, כיצד ניתן ליישבה? ומהי שיטת הרמ"א בזה?
- ג. מה דינו של צנון (חריף), שיש ספק אם נחתך בסכין של איסור או במרה וחצינא? והאם ישתנה הדין אם ידוע שהסכין היה בן יומו?

עמוד 1 מתוך 3

4. "תרי משהו"

- א. קיימ"ל דתרי משהו לא אמרין. מהו המקור בגמ' ובראשונים לדין זה? ומהו הטעם לכך?
ב. מהי מחלוקת הט"ז והש"ך בנקוה"כ בדין "תרי משהו" בחמץ בפסח? ומהו טעמו של כל אחד מהם?
ג. מה הנפק"מ בתרי משהו הלכה למעשה - לדין שאנו פוסקים כחכמים ש"מין במינו בטל ברוב מדאוריתא?"

5. תחיבת כף או איסור לקדירה

- א. מהו ההבדל בין איסור שנפל לקדירה פעמיים, לבין כף חולבת שתחבה ב' פעמים לקדירת בשר ולא נודע בינתיים? פרט.
ב. איסור שנפל לקדירה ראשונה והתבטל ושוב נפל לקדירה שניה, האם צריך שוב שישים? ומה הטעם לכך?
ג. נפל בשר לקדירת חלב שתי פעמים, האם צריך פעמיים שישים? הסבר מדוע.
והאם יש הבדל בין המקרה הנ"ל לתחיבת כף בשרית לקדירת חלב פעמיים ולא נודע בינתיים?

6. חישוב מעת לעת של פגימת הבלוע

- באר בכל אחד מן המקרים את הדין והטעם לכך, וכתוב אם יש מחלוקת בזה.
א. בישלו נבילה בקדירה ותוך מעלי"ע לבישול הנבילה, בשלו מים.
ואחר מעלי"ע מבישול הנבילה (אך תוך מעלי"ע מבישול המים) בשלו ירקות. מה דינם של הירקות?
ב. בישל בשר וחלב בקדירה ותוך מעלי"ע בישל מים ולאחר מעלי"ע מבישול הבשר וחלב בישל ירקות, מה דינם של הירקות?
ג. האם לינת לילה מועילה לפגימה במקרים הנ"ל (סעיפים א' ב')?

7. איסור בלוע בחתיכה או בכלי

- א. חתיכה הבלועה מאיסור שמן שנפלה על חתיכת היתר חמה, מה דין החתיכה? ומה הדין אם חתיכת ההיתר הייתה קרה?
ב. חתיכת בשר הבלועה בחלב ונאסרה, האם נחשבת לאיסור עצמי או לאיסור בלוע כדי לאסור חתיכות אחרות? פרט את מח' הראשונים והאחרונים בזה.
ג. כלי חם הבלוע מאיסור כחוש ונפלה לתוכו חתיכת היתר ללא רוטב. מה דינה של החתיכה? ומה ההבדל בין כלי הבלוע לחתיכה בזה?

8. "כל דפריש מרובא פריש". (דין קבוע דאורי')

- א. מהו ההבדל בין פירשה בפנינו או שלא בפנינו ומה הטעם לכך?
ב. גוי או קטן שלקח חתיכה מאחת החנויות ולא ראינו אותם בשעת הלקיחה, האם נחשב כ"פריש" או "קבוע"? ומה הדין בקטן חריף?
ג. האם דין "כל דפריש" זה גם כאשר לא ידוע איזו היא חנות האיסור? הסבר מדוע.

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. נפילת איסור לתערובת

כזית נבלה נפלה לתוך קדירה שיש בה מרק וחתיכות של היתר, חתיכות ההיתר היו משוקעות בחציין ברוטב באופן שבין המרק וחלק החתיכות המשוקעות לא היה שישים נגד הנבילה ורק בצרוף החלק של החתיכות שחוץ לרוטב היה בין הכל שישים נגד הנבילה. מה דין המרק וחתיכות ההיתר?
נתח שאלה זו על פי מח' ראשונים. וכיצד הכריעו השו"ע והרמ"א בדין הנ"ל ע"פ הבנת הש"ך והט"ז.

10. חמין שגלש ע"ג פלטה

הניחו בערב שבת חמין בשרי ע"ג הפלטה ובצידה השני של הפלטה הניחו חלות לחימום, לאחר זמן החמין רתח וחלק ממנו גלש על גבי הפלטה, אך לא הגיע הרוטב אל החלות. מה דינן של החלות האם ניתן לאוכלן בארוחה חלבית?
נתח את השאלה על פי פסקי הרמ"א, הש"ך והט"ז וכיצד הכריע הפת"ש להלכה במחלוקת האחרונים בזה?

11. תערובת כלי איסור בהיתר

כלי שבלע איסור והתערב בשאר הכלים שבמטבח ואינו יכול לזהותו:
א. מה דינם של כל הכלים האם צריך להכשירם? כתוב את מחלוקת הראשונים בזה. וכיצד פסק השו"ע להלכה?
ב. האם ישתנה הדין אם במקרה הנ"ל התערב כלי חלבי בכלים בשריים? כתוב את השיטות השונות בזה.

12. הצטרפות חתיכות לביטול איסור

אדם אפה בורקס ממולא בחתיכות של שומן איסור, בתבנית יחד עם בורקסים של היתר ולא היה בכל חתיכה בפני עצמה שישים כנגד שומן האיסור, אך בכל חתיכות הבורקסים של ההיתר יחד היה פי שישים ממנו:
א. מה דינם של כל חתיכות הבורקסים של ההיתר?
ב. ישב דין זה ע"פ פסקי השו"ע להבנת הט"ז והש"ך בנקודות הכסף?
ג. האם יש הבדל אם בורקס האיסור נוגע בבורקס ההיתר?

* * *